

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3208/2019. (VII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.III.10.041/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 123. § második mondata, valamint a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 11. § (1)–(4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazási tilalom kimondására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselővel (Gremesperger Ügyvédi Iroda, dr. Gremesperger Gábor irodavezető ügyvéd, 1037 Budapest, Budai Nagy Antal utca 37. I/3.) eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdésére, valamint 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 39.M.722/2016/8. számú ítélete ellen benyújtott fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.403/2017/4. számú jogerős ítélete, valamint a Kúria Mfv.III.10.041/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó (aki a munkaügyi per felperese, a továbbiakban: felperes) tanító munkakörben 2004. szeptember 1-jétől 2016. április 7-ig határozatlan idejű munkaviszonyban állt az alperes alkalmazásában. Az indítványozó a 2014/2015-ös tanévben az első, míg a 2015/2016-os tanévben a második osztály osztályfőnöke volt. A 2014/2015-ös tanév végén az indítványozó az egyik tanulóknak kiállította az „Iskolalátogatási bizonyítvány az első osztály tanítási óráin részt vett tanuló számára” elnevezésű okiratot, amely azt jelentette, hogy a tanulóknak ismételtelen első osztályba kell járnia. Az alperes 2015. júniusi osztályozó értekezletén a résztvevő pedagógusok megszavazták, hogy a tanuló 2015. augusztusában osztályozó vizsgát tessen. Az alperes intézményvezetője 2015. augusztus 25-én feljegyzést készített és adott a felperesnek, mely szerint az adott tanuló 2015. augusztus 25-én (a 2015. június 15-én kapott bizonyítványa és jelentős hiányzása ellenére) osztályozó vizsgán vehet részt, valamint a sajátos nevelési igényű tanuló – a vizsgát követően – szülői kérésre egyéni tanrenddel folytatja tanulmányait. A 2015. augusztus 25-i osztályozó vizsga eredményeként a vizsgabizottság augusztus 26-án határozatot hozott arról, hogy a tanuló „a második osztályba léphet, egyéni szakértői vizsgálat alapján”.
- [3] Az indítványozónak mint osztályfőnöknek a kötelezettsége volt a 2015/2016. tanév második osztályos tanulói adatainak az osztálynaplóba való bevezetése. Mivel abba az indítványozó az alperes igazgatójának többszöri felszólítása ellenére sem vezette be nevezett tanuló adatait, ezért az alperes 2015. szeptember 11. napján a 281/2015. iktatószámú okiratban írásban utasította az indítványozót az egyéni tanrenddel tanuló diák adatainak, így tanulmányi eredményeinek, hiányzásainak, illetve egyéb bejegyzéseinek az osztálynaplóba való bevezetésére. Az indítványozó a munkáltatói utasításnak nem tett eleget, ezért az alperes 2015. szeptember 14-én kelt intézkedésében – a 2015. szeptember 11-én közölt intézkedésben foglaltak nem teljesítése miatt – az indítványozót a 284/2015. iktatószámú okiratban írásbeli figyelmeztetésben részesítette.
- [4] Az indítványozó felperesként keresettel élt a munkaügyi bíróság előtt, amelyben kérte a 2015. szeptember 10-én kelt egyedi utasítás érvénytelenségének megállapítását, valamint a 2015. szeptember 14-én kelt figyelmeztetés jogellenességének a megállapítását és hatályon kívül helyezését; arra az esetre, ha a bíróság az érvénytelenséget, valamint a jogellenességet megállapítja, kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a jóhírnevét, továbbá az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására, a további jogsértéstől való eltiltásra, és elégtétel adására oly módon, hogy a felperesi indítványozótól az alperes a munkahelyi nyilvánosság közlésével és mindazok tájékoztatásával, akik az esetről tudomást szereztek, kérjen bocsánatot és kötelezze

az alperest 1 161 480 Ft sérelemdíj megfizetésére. A felperes kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 30 éves jubileumi jutalom címén 951 600 Ft és ezen összeg 2007. július 26-ától járó késedelmi kamata megfizetésére. Míg az alperes ellenkérelmében a munkáltatói utasítás és az írásbeli figyelmeztetés tárgyában a per megszüntetését, egyebekben a kereset elutasítását, másodlagosan valamennyi kereseti kérelem elutasítását kérte.

- [5] Az elsőfokú ítélet a felperes keresetét elutasította. Az alperes permegszüntetésre irányuló kérelmét elutasította, az írásbeli figyelmeztetést nem találta jogellenesnek. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a nevelőtestület [a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 70. § (2) bekezdés *h*) pontja, 37. § (2) bekezdés 1. pontja, továbbá a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 1.) EMMI rendelet [a továbbiakban: EMMI.] 51. § (7) bekezdés *f*) pontja alapján] jogosult az osztályfőnök döntésével szemben arra az álláspontra helyezkedni, hogy a tanulót évisméltés helyett osztályozó vizsgára bocsássa, és a vizsga eredményétől függően dönthet a magasabb évfolyamba lépésről is.
- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes személyiségi jogai megsértésével, továbbá a sérelemdíjra való jogosultsággal összefüggésben kifejtette, miután a felperes azokat a munkáltatói intézkedésben és a figyelmeztetésben foglaltakra alapította, amelyek jogszerűek voltak, az a tény, hogy a felperes az alperes szakmai vitában kialakított, kulturált formában megfogalmazott, munkajogi kereteket meg nem haladó, valamint a felperes személyét nem sértő döntését nem tudta elfogadni, önmagában személyiségi jogi igényt nem alapoz meg. Továbbá egy jogellenes munkáltatói intézkedés is csak akkor alapoz meg sérelemdíj igényt, ha ahhoz a jogellenesség mellett a munkavállaló személyiségi jogait, jó hírnevét, becsületét sértő többlet tényállási elem is megvalósul.
- [7] Az elsőfokú bíróság a felperes 30 éves jubileumi jutalom iránti kereseti kérelmét azért utasította el, mert a felperesi igény elévült, ugyanis az 2007. július 26-án lett volna esedékes, azonban a felperes a bírósági felhívás ellenére sem igazolta az elévülési idő megszakítását.
- [8] A felperes az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel élt, melyet a másodfokú bíróság – a tényállás kiegészítésével és az indokolás részbeni módosításával – helybenhagyott. A tényállást a másodfokú bíróság azzal egészítette ki, hogy a felperes 2004 előtt a Budapest Kőbányai Önkormányzat Általános Iskolájában közalkalmazotti jogviszonyban dolgozott, majd az alperesi intézmény az iskola átvételét vállalta, így a felperest a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 55–80. §-ában biztosított jogokkal és kötelezettséggel foglalkoztatták tovább, mely felperesi munkaviszony 2016. április 7-én felmondással megszűnt. Míg az indokolást a másodfokú bíróság azzal egészítette ki, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 123. §-ában foglalt konjunktív feltételek egyike sem teljesült, ugyanis a felperes munkaviszonya az alperesnél 2016. április 7-én megszűnt, így az alperes (a felperes munkaviszonyának megszűnése folytán) az utasítás teljesítésére nem kötelezhető, ezért a felperes jogainak az alperessel szembeni megóvása nem szükséges. Továbbá a régi Pp. 123. §-ában írt feltételekre való hivatkozás csak önálló megállapítási kereset kapcsán értelmezendő, a rendelkezésben írt feltételek a munkaviszony megszűnésére és arra figyelemmel sem teljesültek, hogy a felperes teljesítést kért.
- [9] Az utasítás jogszabályoknak való megfelelése tárgyában a másodfokú bíróság egyrészt kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen tájékoztatta a feleket arról, hogy annak jogszerűségét az alperesnek kell bizonyítania. Ugyanakkor a téves tájékoztatásnak, tekintve, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, az érdemi döntésre nem volt kihatása. Hangsúlyozta továbbá a másodfokú bíróság, hogy a jogszerű utasítás végrehajtását a felperes alaptalanul tagadta meg, mivel arra a nevelőtestülettől eltérő szakmai álláspontja alapján nem volt jogosult. Az utasítás teljesítési határidejével összefüggésben az ítélet indokolása rögzítette, hogy a felperesi tanúvallomás alapján (az alperes intézményvezetőjének „számtalan” szóbeli megkeresése alapján) a felperes külön teljesítési határidő nélkül is köteles volt az utasítás haladéktalan teljesítésére.
- [10] A másodfokú bíróság a személyiségi jogsértéssel összefüggő követelések elutasítására vonatkozó döntést – az indokolás részbeni módosításával – találta helytállóknak. Annak indokolása kiemelte, hogy a jogi képviselővel eljáró felperes a perben az egészséghez való jogának sérelme miatt nem terjesztett elő kereseti kérelmet, erre vonatkozóan tényelőadást nem tett, jogi hivatkozást nem jelölt meg, ezért szükségtelen volt a felperes által indítványozott igazságügyi orvosszakértői bizonyítás elrendelése, továbbá ilyen felperesi kereseti követelés hiányában a másodfokú bíróság a jó hírnévhez való személyiségi jog megsértése miatti sérelemdíjra való jogosultság kérdésében foglalt állást.
- [11] A másodfokú bíróság a felperes látszólagos keresethalmazat esetében felmerülő vagylagos vagy eshetőleges kereseti kérelmek előterjesztésével összefüggésben kifejtette, hogy az adott ügyben a felperes ilyen nem terjeszthetett elő, továbbá nem határozta meg a vizsgálat kért sorrendjét sem. A másodfokú bíróság kifejtette,

hogy a felperes által állított személyiségi jogsérelem és az arra alapított kereseti kérelmek, mivel azok a felperes állítása szerint már bekövetkeztek, nem tekinthetők idő előtlinek. Ugyanakkor a jubileumi jutalomra vonatkozó elsőfokú döntéssel a másodfokú bíróság szintén részben eltérő indokok alapján értett egyet. A másodfokú bíróság egyrészt megerősítette az elsőfokú ítéletet abban a részében, hogy a jubileumi jutalom 2007. július 26-án vált esedékessé és a felperest terhelte az elévülés megszakítására vonatkozó bizonyítási kötelezettség. A másodfokú bíróság a felperes fellebbezésében erre vonatkozóan előadott új bizonyítékokat nem tartotta figyelembe vehetőnek. Továbbá nem fogadta el azt az alperesi érvelést, amely szerint az elévülés csak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) szerinti bírósági eljárást szakítja meg, a 2007-ben esedékessé vált jubileumi jutalom iránti követelés elévülésére ugyanis a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései nem alkalmazhatóak.

- [12] A másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, a 2016. február 1-jei kifizetés ténye az elévülést valóban nem szakította meg, azonban nem azért, mert a kifizetés nem tekinthető elismerésnek (ahogy azt az alperes állította), hanem azért, mert a felperes igénye a kifizetéskor már elévült. Végül a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes alaptalanul kifogásolta a perköltség összegének sérelemdíj iránti követelése figyelembe vételével történő meghatározását. Ugyanis a felperes a sérelemdíj iránti követelést önálló kereseti kérelemként terjesztette elő, ezért az elsőfokú bíróság a pertárgy értékét helyesen állapította meg.
- [13] A felperes a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, melyben annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, a személyiségi jogsértés megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása, valamint a sérelemdíj megfizetése körében az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, továbbá a 30 éves jubileumi jutalom megfizetésére, a 284/2015. számú írásbeli figyelmeztetés hatályon kívül helyezésére irányuló kereseti kérelmeinek helyt adó döntés meghozatalát, illetve a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett másodlagosan a kereseti kérelmeinek helyt adó döntés meghozatalát, továbbá az alperes költségeiben való marasztalását kérte. Míg az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet „helybenhagyására”, valamint a felperes költségeiben való marasztalására irányult.
- [14] A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.403/2017/4. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A kúriai ítélet indokolása – utalva a régi Pp. 275. § (2) bekezdésére – hangsúlyozta, hogy eljárása során az elsőfokú bíróság eljárásával és ítéletével kapcsolatos kifogásokat csak a fellebbezésben sérelmezett és a jogerős ítélettel érintett rendelkezések, továbbá indokok figyelembe vételével vizsgálta. Kiemelte, hogy az első- és másodfokú bíróság eljárásaiban lényeges, az ügy érdemére kiható jogszabálysértést nem állapított meg, továbbá a jogerős ítélet indokaival nagyrészt egyetértett, az eljáró bíróságok a döntéshozatalhoz szükséges tényállást megállapították.
- [15] A munkáltatói utasítás és az írásbeli figyelmeztetés jogszerűségével kapcsolatban kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a felperes által hivatkozott jogszabályok helyes értelmezésével és alkalmazásával alakította ki arra vonatkozó álláspontját, hogy a felperes a nevelőtestület döntését és az azon alapuló intézkedést (a tanuló osztálynaplóba való bejegyzésének végrehajtását) sem az Nkt., sem az EMMlr. vonatkozó rendelkezései alapján nem tagadhatta meg, így az ennek elmulasztása miatt kiadott írásbeli figyelmeztetés nem minősült jogellenesnek. A felperes tévesen hivatkozott arra is, hogy az alperesi intézkedések az osztályfőnök közigazgatási hatáskörébe tartozó döntés elvonását eredményezték. Megállapította továbbá, hogy a felperesnek az osztálynapló és a tanügyi nyilvántartás vezetése feladatát, illetve kötelezettségét képezte, őt az intézményvezető utasítási joga gyakorlásával kötelezhette arra, hogy a perbeli tanuló adatait – a nevelőtestület döntése alapján – vezesse be az osztálynaplóba. Ezért a felperes az utasítás végrehajtását nem mellőzhette arra tekintettel, hogy a tanuló osztályozó vizsgára bocsátásával, és annak alapján a magasabb osztályba lépését biztosító döntéssel nem értett egyet. A kúriai döntés megerősítette továbbá, hogy az utasítás és a figyelmeztetés tárgyában nem volt szükség a felperes által indítványozott további bizonyítás elrendelésére.
- [16] A kúriai ítélet a felperes azon kifogását, amely a másodfokú bíróság a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 6. § (1) bekezdésében foglaltak megsértését állította, szintén nem tartotta megalapozottnak, mivel hivatkozása szerint a felperesnek rendelkezésére álltak az utasítás teljesítéséhez szükséges okiratok, így az okiratok hiányára, amelyek a felperes mulasztásának eredményeként nem álltak rendelkezésre, alappal nem hivatkozhatott. Megerősítette továbbá az elsőfokú bíróság tanúbizonyításra vonatkozó döntését, mivel érvelése szerint a perben vitás kérdések eldöntése szempontjából annak nem volt jelentősége.
- [17] Ugyanakkor a Kúria nem osztotta a másodfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a napközis nevelő tanúkenti meghallgatásával kapcsolatos kifogásait kizárólag az elsőfokú eljárásban, a régi Pp. 114. §-a szerinti jogintézmény alkalmazásával terjeszthette elő. Emellett kifejtette, hogy a másodfokú bíróság téves álláspontja az ügy

érdemi elbírálását nem befolyásolta, mivel a másodfokú bíróság ítéletében kitért arra is, hogy a felperes kifogását milyen okok miatt tartotta alaptalannak. Ebben a körben a Kúria a jogerős ítélet indokolását azzal egészítette ki, hogy a felperes nem volt elzárva attól, hogy az indítványára meghallgatott tanú vallomására észrevétel tegyen, illetve, hogy amennyiben szükségesnek tartotta, az elsőfokú eljárásban a bizonyítási eljárási cselekmény megismétlését, illetve a távollétében meghallgatott tanú ismételt meghallgatását indítványozza; ezen jogaival azonban a felperes nem élt.

- [18] A kúriai döntés megállapította, hogy – a felperes érvelésével ellentétesen – a régi Pp. 215. §-ában foglalt, az érdemi döntés korlátait meghatározó rendelkezés nem sérült, mivel a másodfokú bíróság a tanuló bizonyítványának kitöltésével, az abba való bejegyzéssel kapcsolatban, csakúgy, mint az elsőfokú bíróság, nem hozott döntést, hanem a tanulmányok egyéni tanrenddel való folytatásának jogellenességére vonatkozó érvekről fejtette ki álláspontját. A kúriai döntés megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy az alperes nagy terjedelmű ellenkérelmét csak a tárgyalást közvetlenül megelőzően nyújtotta be, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme miatt az eljárás megismerésének elrendelését nem indokolta. A kúriai döntés vizsgálta továbbá, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság a megállapítási kereset előterjesztésének a feltételei fennállását, valamint az utasítás érvénytelenségével kapcsolatos álláspontját részletesen megindokolta. Egyben leszögezte, a felperes felülvizsgálati kérelmében önmagának is ellentmondóan nyilatkozott, amikor előbb az alperes egyedi jognyilatkozatát a bíróság előtt érvénytelenségre, semmisségre hivatkozással támadta meg, majd később azt állította, hogy az egyedi utasítás érvénytelenségének megállapítására irányuló keresete csak látszólag irányult megállapításra. A felperes iratellenesen állította, hogy az utasítás tárgyában előterjesztett kereseti kérelme a régi Pp. 123. §-ának téves alkalmazása miatt érdemben nem került elbírálásra.
- [19] Megállapította a kúriai döntés, hogy az eljáró bíróságok az utasítás jogszerűségéről állást foglaltak és több oldal terjedelemben részletezték, hogy a felperes érveit miért nem tartották megalapozottnak. A felülvizsgálati ítélet kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben felhívott jogszabályok megsértése nélkül, helyesen foglalt állást a bizonyítási kötelezettség kérdésében, továbbá az utasítás tárgyában adott tájékoztatás részbeni módosításával nem követett el a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére alapot adó jogszabálysértést.
- [20] A felülvizsgálati ítélet a felperes személyiségi jogai sérelmével összefüggő kereseti kérelmére nézve megállapította, hogy a másodfokú bíróság helytállóan, az irányadó anyagi és eljárásjogi szabályok helyes értelmezésével és betartásával döntött az azokat elutasító döntés helybenhagyásáról. Az eljáró bíróságok döntéseivel mindenben egyetértett, kiemelte, hogy a feltételtől függő kereseti kérelem előterjesztését a régi Pp. nem teszi lehetővé. A régi Ptk. rendelkezéseinek az ügyre vonatkoztatott értelmezésével összefüggésben a Kúria hangsúlyozta, hogy a személyiségi jogsértés megtörténte megállapításának és jogkövetkezményei alkalmazásának elengedhetetlen feltétele a munkáltatói magatartás (intézkedés) jogellenességének bizonyítása, ez azonban a jelen perben nem volt megállapítható. Továbbá kifejtette, hogy a felperesnek téves az a jogértelmezése, amely szerint a munkaviszony fennállása alatti megbetegedése önmagában alapul szolgálhat a személyiségi jogsértés megállapítására és szankció alkalmazására, emiatt az erre vonatkozó bizonyítási indítvány elutasítása nem volt jogsértő.
- [21] A Kúria szerint a felperes jubileumi jutalomra vonatkozó kereseti kérelme tárgyában az eljáró bíróságok helytálló döntést hoztak, azt csak a felperes rosszhiszemű eljárására utaló megállapítások tekintetében nem osztotta. Kiemelte, hogy az elévülési idő megszakadására nézve a felperes nem csatolt bizonyítékot, és nyilatkozatot sem tett. Ugyanakkor helytelen az a felperesi jogértelmezés, amely szerint megszakítja az elévülést a követelésnek az elévülési idő elteltét követő elismerése (kifizetése). Utalt továbbá arra, hogy a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a perben a jubileumi jutalomra jogosultság feltételeinek teljesülését a felperesnek kellett bizonyítania. Megjegyezte továbbá, hogy az elévülési idő eltelté miatt a felperes azon bizonyítási indítványainak, hogy a felperes jogosult-e az alperestől a jubileumi jutalom összegén felül további kifizetésre, nem volt jelentősége. Végül a kúriai döntés rögzítette, hogy a felperes pertárgy értékének meghatározására vonatkozó felülvizsgálati kérelme tárgyában jogszabálysértést nem jelölt meg, a jogerős ítéletet erre nézve a személyiségi joga megsértésével összefüggő kereseti kérelmei elbírálásának időelőttisége, a jubileumi jutalom elévülése kérdésében történt bizonyítás elégtelensége miatt támadta, melyeket a Kúria alaptalannak ítélt. Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [22] Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint a 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, amelyben kérte a régi Pp. 123. § második mondata, valamint a régi Mt. 11. § (1)–(4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és az alkalmazási tilalom kimondását, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 39.M.722/2016/8. számú ítélete ellen benyújtott fellebbezésük folytán eljáró

Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.403/2017/4. számú jogerős ítélete, valamint a Kúria Mfv.IV.10.041/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [23] Az indítványozó a jogerős és a kúriai ítéletek alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény I., II., III., IV., V., IX., XII., XIII. cikkei, XVII. cikk (3) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással állította. Míg az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszában a régi Pp. 123. § második mondata, valamint a régi Mt. 11. § (1)–(4) bekezdései alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény I. cikk, IV. cikk, V. cikk, XII. cikk, XIII. cikk, XVII. cikk (3) bekezdése, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással állította, ugyanakkor a régi Pp. 123. §-ának második bekezdése alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény U) cikk (1) bekezdés első mondata kapcsán is állította, valamint emellett indítványa kérelmet tartalmazott a régi Pp. 123. § második mondata, továbbá a régi Mt. 11. § (1)–(4) bekezdései rendelkezéseinek „teljes egészében a bíróság előtti jogalkalmazás során a jogszabályok alkalmazásából” való kizárására.
- [24] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [25] 3. Az Alkotmánybíróság fenti vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz – az alábbi okokra tekintettel – nem fogadható be.
- [26] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz indítványt vizsgálta.
- [27] 3.1.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a sérelmezett kúriai ítéletet 2018. december 27-én vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2019. február 26-án, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként vett részt, így érintettsége és jogosultsága a támadott határozattal összefüggésben megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri a kúriai ítélet megsemmisítését.
- [28] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapítja, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó feltételeknek, ugyanis a sérülni vélt alaptörvényi rendelkezések közül az I., II., III., IV., V., cikkek tekintetében – az indítvány terjedelme ellenére – egyáltalán nem, csupán az Alaptörvény IX., XII., XIII. cikk és a XVII. cikk (3) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben tartalmaz indokolást.
- [29] 3.1.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [30] Ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz az Alaptörvény IX., XII., XIII. cikkei és a XVII. cikk (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmét állító része megfelel-e a befogadhatóság ezen feltételeinek. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben az indítványban előterjesztett, igen részletes indokolással összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az tartalmát tekintve kizárólag törvényességi szempontból kifogásolja a kúriai (és a jogerős másodfokú) támadott döntést, nélküli azonban az alkotmányossági szempontú, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, mind az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés alkotmányossági szempontok szerinti, az ügy vonatkozásában releváns érvek kifejtését. Az ugyanis – a teljesség igénye nélkül – csupán törvényességi szempontból, a vélt jogszabálysértéseket hangsúlyozva kifogásolta a felajánlott tanúbizonyítása elutasítását; a nevelőtestületi döntés jogszabályba ütközésének bírósági döntésben történő figyelmen

kívül hagyását; továbbá kiemelte a munkáltató írásbeli figyelmeztetésének jogszabályba ütközését és a bírói döntés meghozatala során ennek a figyelembe nem vételét; továbbá a fellebbezési ellenkérelem késői benyújtására tekintettel az alperes rosszhiszemű pervitelét állítva, annak a bíróság részéről történő szankcionálásának elmulasztását jogszabálysértőnek tartotta.

- [31] Az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdésének sérelmére az indítványozó a munkáltatói utasítás teljesítésének megtagadásával összefüggésben hivatkozott, de csak azon okból, hogy kit terhel erre nézve a bizonyítási kötelezettség. Míg az Alaptörvény XII. cikkének sérelmét szintén a munkáltatói utasítás teljesítésének megtagadása kapcsán állította, azonban a konkrét ügy és a kifogásolt alaptörvényi rendelkezés között releváns, alkotmányjogi összefüggést nem tárt fel, csakúgy, mint az Alaptörvény IX. és XIII. cikkeivel összefüggésben. Utóbbi sérelmét szintén törvényességi kifogások alapján állította, egyrészt a feltételes kereset előterjeszhetőségével összefüggésben, a perköltség kiszámítási módjára, továbbá arra nézve, hogy elévült-e a jubileumi jutalom. Összességében megállapítható tehát, hogy releváns, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet az indítványozó az Alaptörvény előbbiekben megjelölt rendelkezéseivel összefüggésben nem állított, az indítványozó azokra nézve kizárólag szakjogi, jogszabály-értelmezési, illetve törvényességi kérdéseket vetett fel. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozónak az alkotmányjogi panaszában felvetett kifogásait a felülvizsgálati kérelem korábban már tartalmazta és azt a Kúria döntése meghozatala során igen részletesen vizsgálta, azokra vonatkozó érveit indokolásában egyenként kifejtette, megválaszolta.
- [32] Mivel az alkotmányjogi panasz kizárólag törvény-értelmezési, valamint jogalkalmazási kérdéseket tett fel és kifogásolt, amelyek azonban nem vetettek fel alkotmányossági kérdéseket, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok – az Abtv. 29. §-a alapján – nem tartoznak az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [33] Az Alkotmánybíróság ismételten hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. [...] sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [34] Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [35] 3.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti részével kapcsolatban az alábbiakat állapította meg.
- [36] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, akinek az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be.
- [37] A befogadhatóság feltételeinek vizsgálata során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a régi Pp. kifogásolt 123. § második mondatát, valamint a régi Mt. 11. § (1)–(4) bekezdéseit a Kúria döntése meghozatala során alkalmazta. Ugyanakkor a fentiekben már vizsgált érintettség, jogosultság és a jogorvoslat kimerítése feltételei mellett (melyek fennállását az Alkotmánybíróság jelen végzése Indokolásának 3.1. pontjában már megállapított) az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszra nézve vizsgálnia kellett az Abtv. 29–31. §-ok szerinti feltételek fennállását is.
- [38] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a régi Pp. 123. § második mondatát a megállapítási keresetre vonatkozó szabályozásával összefüggésben támadta, azonban annak indokolása a kifogásolt szabályozásra nézve a sérülni vélt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben nem tartalmazott releváns alkotmányossági érvelést [az Alaptörvény U) cikk (1) bekezdésére, a I., IV., V., XXVIII. cikk (1) bekezdéseire nézve], míg az Alaptörvény XII., XIII., XVII. cikk (3) bekezdésével és a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben egyáltalán nincs indokolás. A kérelem érdemi indokolása a régi Mt. 11. § (1)–(4) bekezdései (amelyek

a munkaviszonyból származó igényekre vonatkozó elévülési szabályokat tartalmazzák) alaptörvény-ellenességét – szemben annak petitum részével – csupán az Alaptörvény XII. és XIII. cikkeivel összefüggésben állítja, azonban ez az indokolás a kifogásolt jogszabály alaptörvény-ellenességére nézve alkotmányossági érvelést szintén nem tartalmaz, ugyanis az indítvány nem fejt ki, hogy a szabályozás pontosan hogyan, milyen módon valósítja meg a kifogásolt alaptörvényi rendelkezés sérelmét.

[39] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az említett kérelem indokolás hiányában nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására ezért nincs lehetőség. Az indítványban ugyanis kifejezetten meg kellett volna jelölni, hogy a támadott bírói döntés, illetve konkrét jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit miért sérti {34/2014. XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.

[40] 4. Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel az Abtv. 27. §-a és az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt – miután az nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontjaiban foglaltaknak –, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és f) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire, visszautasította.

Budapest, 2019. július 9.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/434/2019.

